PADOMES LĒMUMS (KĀDP) 2021/649

(2021. gada 16. aprīlis)

par Savienības atbalstu ITL sekretariāta darbībām nolūkā atbalstīt Ieroču tirdzniecības līguma īstenošanu

Eiropas Savienības Padome,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un jo īpaši tā 28. panta 1. punktu un 31. panta 1. punktu,

ņemot vērā Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos priekšlikumu,

tā kā:

(1) Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Ģenerālā asambleja 2013. gada 2. aprīlī ar Rezolūciju A/RES/67/234 B pieņēma Ieroču tirdzniecības līgumu (ITL). Pēc tam, 2013. gada 3. jūnijā, ITL tika atvērts parakstīšanai un stājās spēkā 2014. gada 24. decembrī. Visas dalībvalstis ir ITL puses.

(2) ITL tiecas izveidot visaugstākos iespējamos kopīgos starptautiskos standartus, lai reglamentētu parasto ieroču starptautisko tirdzniecību vai uzlabotu tās regulējumu un lai novērstu un izskaustu parasto ieroču nelikumīgo tirdzniecību un novērstu to novirzīšanu. Svarīgākie izaicinājumi ITL mērķu sasniegšanā ir nodrošināt, ka ITL Līgumslēdzējas puses ("Līgumslēdzējas puses") to efektīvi īsteno, un panākt tā universalizāciju, paturot prātā, ka starptautiskās ieroču tirdzniecības reglamentēšana pēc definīcijas ir globālas pūles. Lai veicinātu pievēršanos šiem izaicinājumiem, Padome 2013. gada 16. decembrī pieņēma Lēmumu 2013/768/KĀDP ([1]) un 2017. gada 29. maijā – Lēmumu (KĀDP) 2017/915 ([2]), tādējādi papildinot ar Savienības eksporta kontroli saistītās palīdzības darbību sarakstu ar darbībām, kuras attiecas konkrēti uz ITL.

(3) ITL izveido sekretariātu ("ITL sekretariāts"), lai Līgumslēdzējām pusēm palīdzētu efektīvi īstenot ITL. ITL sekretariāts uzņemas šādus pienākumus: saņemt, darīt pieejamus un izplatīt ziņojumus, kā noteikts ITL; uzturēt valstu kontaktpunktu sarakstu un darīt to pieejamu Līgumslēdzējām pusēm; atvieglot palīdzības piedāvājumu un pieprasījumu saskaņošanu ITL īstenošanai un veicināt starptautisko sadarbību, kā prasīts; veicināt Līgumslēdzēju pušu konferences darbu, tostarp organizējot pasākumus un sniedzot pakalpojumus, kas vajadzīgi ITL sanāksmēm; un veikt citus pienākumus, kā nolemts Līgumslēdzēju pušu konferencēs. ITL sekretariāts pārvalda arī Brīvprātīgo trasta fondu, ko Līgumslēdzējas puses izveidojušas saskaņā ar ITL 16. panta 3. punktu, lai Līgumslēdzējām pusēm palīdzētu īstenot ITL. Turklāt Līgumslēdzēju pušu ceturtajā konferencē ITL sekretariātam tika uzticēts pārvaldīt ITL sponsorēšanas programmu, kas izveidota, lai atvieglotu valstu pārstāvju dalību ITL sanāksmēs.

(4) 2016. gada Globālajā Eiropas Savienības ārpolitikas un drošības politikas stratēģijā Savienība apņemas veicināt noteikumos balstītu globālo kārtību. Savienība ir ieinteresēta sekmēt saskaņotus noteikumus, lai nodrošinātu globālus sabiedriskos labumus un veicinātu mierpilnu un ilgtspējīgu pasauli. Savienība veicina noteikumos balstītu globālo kārtību, kuras svarīgākais princips ir multilaterālisms un kuras centrā ir ANO. Savienība stingri atbalsta

([1]) Padomes Lēmums 2013/768/KĀDP (2013. gada 16. decembris), par ES darbībām, ar kurām saskaņā ar Eiropas Drošības stratēģiju atbalsta Ieroču tirdzniecības līguma īstenošanu (OV L 341, 18.12.2013., 56. lpp.).

([2]) Padomes Lēmums (KĀDP) 2017/915 (2017. gada 29. maijs) par Savienības informēšanas darbībām, ar kurām atbalsta Ieroču tirdzniecības līguma īstenošanu (OV L 139, 30.5.2017., 38. lpp.).

daudzpusēju atbruņošanās, ieroču neizplatīšanas un ieroču kontroles līgumu un režīmu, tostarp ITL, dalības paplašināšanos, universalizāciju, pilnīgu īstenošanu un izpildi. Šos visaptverošo politikas mērķu kontekstā atbalsts ITL sekretariātam labi atbilst konkrētajam mērķim stiprināt daudzpusējo sistēmu, kura ir atbildīgas ieroču tirdzniecības pamatā.

(5) ITL sekretariātam ir labas iespējas sadarboties ar visām daudzpusējām, reģionālām, valsts un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kuras īsteno projektus ITL universalizācijas vai īstenošanas atbalstam. Savienība ir arī ilglaicīga palīdzības sniedzēja eksporta kontroles jomā attiecībā uz divējāda lietojuma precēm, palīdzot veidot tiesiskos regulējumus un attīstīt institucionālās spējas tam, lai izveidotu un īstenotu efektīvas divējāda lietojuma un militāro preču eksporta kontroles. ITL sekretariāts tiecas nodrošināt, ka tā projekti papildina Savienības esošās divējāda lietojuma preču un ieroču eksporta kontroles palīdzības programmas, piemēram, tās, kas paredzētas Lēmumā (KĀDP) 2017/915,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Nolūkā atbalstīt Ieroču tirdzniecības līguma (ITL) efektīvu īstenošanu un universalizāciju Savienība atbalsta ITL sekretariāta darbības, kam ir šādi mērķi:

— atbalstīt ITL Līgumslēdzējas puses to ieroču nodošanas kontroles sistēmu stiprināšanā efektīvai ITL īstenošanai,

— stiprināt ITL sekretariāta – kā galvenās struktūras, kas palīdz ITL Līgumslēdzējām pusēm īstenot ITL, – institucionālo struktūru.

2. Lai sasniegtu 1. punktā izklāstītos mērķus, Savienība atbalsta šādas projektu darbības:

a) atbalsts ITL valstu kontaktpunktu spēju veidošanai;

b) ekspertu saraksta izveide nolūkā veidot vietējo un reģionālo ITL ekspertu spējas sniegt konsultācijas un apmācību par ITL īstenošanu vietējā un reģionālā līmenī (mācībspēku apmācība);

c) atbalsts vajadzību un resursu saskaņošanas datubāzei.

Šajā punktā minēto projektu darbību sīkāks apraksts ir izklāstīts pielikumā.

2. pants

1. Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos ("Augstais pārstāvis") ir atbildīgs par šā lēmuma īstenošanu.

2. Šā lēmuma 1. panta 2. punktā minēto projektu darbību tehnisko īstenošanu veic ITL sekretariāts.

3. ITL sekretariāts savus uzdevumus veic Augstā pārstāvja pārraudzībā. Šajā nolūkā Augstais pārstāvis ar ITL sekretariātu panāk vajadzīgās vienošanās.

3. pants

1. Finanšu atsauces summa 1. panta 2. punktā minēto projektu darbību īstenošanai ir 1 370 000 EUR.

2. Izdevumus, ko finansē no 1. punktā minētās atsauces summas, pārvalda saskaņā ar procedūrām un noteikumiem, ko piemēro Savienības budžetam.

3. Komisija uzrauga no 1. punktā noteiktās finanšu atsauces summas finansēto izdevumu pareizu pārvaldību. Šajā nolūkā tā noslēdz nepieciešamo nolīgumu ar ITL sekretariātu. Nolīgumā paredz, ka ITL sekretariātam ir jānodrošina Savienības ieguldījuma pamanāmība atbilstoši tā apjomam.

4. Komisija cenšas 3. punktā minēto nolīgumu noslēgt pēc iespējas drīz pēc šā lēmuma stāšanās spēkā. Tā informē Padomi par jebkādām grūtībām minētajā procesā un par nolīguma noslēgšanas datumu.

4. pants

1. Augstais pārstāvis ziņo Padomei par šā lēmuma īstenošanu, pamatojoties uz ITL sekretariāta sagatavotiem regulāriem ziņojumiem. Šie ziņojumi ir Padomes veiktā izvērtējuma pamatā.

2. Komisija sniedz informāciju par 1. panta 2. punktā minēto projektu darbību īstenošanas finanšu aspektiem.

5. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Tas zaudē spēku 24 mēnešus pēc 3. panta 3. punktā minētā nolīguma noslēgšanas dienas vai sešus mēnešus pēc tā pieņemšanas dienas, ja minētais nolīgums netiek noslēgts minētajā laikposmā.

Briselē, 2021. gada 16. aprīlī

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
A. P. ZACARIAS

PIELIKUMS

PROJEKTA DOKUMENTS

1. **Projekti**

1.1. **1. projekts. Atbalsts ITL valstu kontaktpunktu spēju veidošanai**

1.1.1. **Projekta vispārējais mērķis**

Veidot līgumslēdzēju valstu kontaktpunktu spējas, tostarp uzlabot to zināšanas par ITL pienākumiem un palielināt informētību par ITL procesa attīstību.

1.1.2. **Pamatinformācija**

Pēc Pārredzamības un ziņošanas darba grupas ieteikuma Līgumslēdzēju pušu 3. konference uzdeva ITL sekretariātam sagatavot norādījumu dokumentu valstu kontaktpunktiem, kurā aprakstīta minētās funkcijas loma un iespējamie uzdevumi, tostarp nodrošināt, ka obligātie ITL ziņojumi tiek sagatavoti un iesniegti savlaicīgi un pilnīgi. Papildus tam ITL sekretariāts ir apzinājis vajadzību nodrošināt, ka valstu kontaktpunkti konstruktīvi piedalās ITL sanāksmēs, tostarp sagatavošanas un darba grupas sanāksmēs.

1.1.3. **Darbības un rezultāti**

Šis projekts ietvertu šādas darbības/mērķuzdevumus:

a) sagatavot norādījumu dokumentu valstu kontaktpunktiem, kurā aprakstīta šīs funkcijas loma un iespējamie uzdevumi;

b) izveidot valstu kontaktpunktiem īpaši paredzētu tīmekļa vietni/portālu ar saitēm uz informāciju, kas uz tiem attiecas;

c) sarīkot trīs pusi dienas līdz vienu dienu garus brīfingus pirms katras ITL sanāksmes, kuri paredzēti valstu kontaktpunktiem un kuros tiem tiktu sniegta informācija un atjauninājumi par nākamo sanāksmi, kā arī tiktu dota iespēja uzdot jautājumus un precizēt informāciju; un

d) izveidot mehānismu regulārai un sistemātiskai individuālai informatīvai saziņai ar valstu kontaktpunktiem nolūkā atbalstīt to iesaisti ITL.

1.1.4. **Paredzamie projekta rezultāti**

a) Labākas ITL valstu kontaktpunktu zināšanas par ITL pienākumiem (tostarp ziņošanu);

b) lielāka informētība par ITL procesu;

c) informācijas materiālu par ITL plaša izplatīšana valstu kontaktpunktiem un ārpus tiem.

1.1.5. **Saņēmēji**

Līgumslēdzēju pušu valsts kontaktpunkti.

1.2. **2. projekts. Ekspertu saraksts (mācībspēku apmācība)**

1.2.1. **Projekta vispārējais mērķis**

Veidot vietējo un reģionālo ITL ekspertu spējas sniegt konsultācijas un apmācību par ITL īstenošanu vietējā un reģionālā līmenī, lai mazinātu atkarību no starptautiskiem konsultantiem un organizācijām, uzlabotu apmācības un īstenošanas palīdzības kvalitāti un palīdzētu labāk individuāli pielāgot spēju veidošanas centienus.

1.2.2. **Pamatinformācija**

Lai gan daži Brīvprātīgā trasta fonda (*VTF*) projekti ir īstenoti ar vietējo organizāciju un valsts vai reģionālo konsultantu atbalstu, lielākajā daļā *VTF* projektu, kas īstenoti kopš *VTF* izveides 2. pušu konferencē, ir bijuši iekļauti/iesaistīti *starptautiski* eksperti un/vai projektu īstenošanas partneris, kas ir *starptautiska* organizācija (piemēram, ANO struktūra) vai *starptautiska* NVO. Pastāvīga paļaušanās uz starptautisko zinātību nav ne efektīva, ne ilgtspējīga šādu iemeslu dēļ:

1) starptautiskā ceļošana, kas vajadzīga, lai starptautiskie eksperti apmeklētu un vadītu mācību darbseminārus, un starptautisko ekspertu pieprasītās dienas naudas vai honorāri ir dārgi (salīdzinājumā ar izmaksām, kas saistītas ar kāda vietējā vai reģionālā eksperta iesaistīšanu); un

2) pastāvīga paļaušanās uz starptautiskiem ekspertiem neveido spējas un speciālās zināšanas vietējiem un reģionāliem konsultantiem, kas varētu nodrošināt ilgtspējīgu un individuāli pielāgotu apmācību un īstenošanas palīdzību ilgākā termiņā.

Turklāt *VTF* pieredze skaidri liecina, ka dažiem konsultantiem un organizācijām būtu vajadzīgs atbalsts attīstībai, lai tie varētu pilnībā uzņemties savu lomu ITL īstenošanas projektos. ITL sekretariāts vēlas pievērsties jautājumiem par atkarību no starptautiskiem konsultantiem un organizācijām un dažu apmācības un palīdzības aspektu kvalitāti, ko sniedz projektā, kura mērķis ir veidot vietējo un reģionālo konsultantu spējas nodrošināt apmācību un īstenošanas palīdzību.

1.2.3. **Darbības un rezultāti**

Šis projekts ietvertu šādas darbības/mērķuzdevumus:

a) izstrādāt "mācībspēku apmācības" darbsemināru, kas veidotu vietējo un reģionālo konsultantu spējas sniegt kvalitatīvu apmācību un īstenošanas palīdzību;

b) sagatavot mācību materiālus "mācībspēku apmācības" darbsemināru vajadzībām;

c) uzrunāt konsultantus mērķa reģionos, lai tie piedalītos individuāli pielāgotos "mācībspēku apmācības" darbseminārōs; un

d) sarīkot sešus "mācībspēku apmācības" darbseminārus dažādos reģionos.

1.2.4. **Paredzamie projekta rezultāti**

a) Lielāks to vietējo un reģionālo konsultantu skaits, kuri ir ITL "eksperti", ko apstiprinājis ITL sekretariāts un kas var nodrošināt kvalitatīvu apmācību un īstenošanas palīdzību vietējā un reģionālā līmenī;

b) to konsultantu publiska saraksta izstrāde, kurus ITL sekretariāts ir apstiprinājis kā tādus, kas spēj nodrošināt kvalitatīvu ITL apmācību un īstenošanas palīdzību (ekspertu saraksts). Šādu sarakstu varētu, piemēram, izplatīt potenciālajiem *VTF* saņēmējiem, kuri meklē konsultantus vai projekta īstenošanas partnerus.

1.2.5. **Saņēmēji**

— Vietējie un reģionālie konsultanti.

— *VTF* līdzekļu devēji un saņēmēji.

1.3. **3. projekts. Atbalsts vajadzību un resursu saskaņošanas datubāzei**

1.3.1. **Projekta vispārējais mērķis**

Izstrādāt mehānismu Līguma īstenošanas palīdzības piedāvājumu un pieprasījumu saskaņošanai nolūkā samazināt ITL palīdzības projektu dublēšanos un pārklāšanos un palielināt to valstu skaitu, kuras saņem mērķtiecīgu palīdzību.

1.3.2. **Pamatinformācija**

Saskaņā ar ITL 18. panta 3. punkta c) apakšpunktu ITL sekretariātam ir uzdots pienākums "atvieglot palīdzības piedāvājumu un pieprasījumu saskaņošanu Līguma īstenošanai". Lai gan Līgumslēdzējas puses tiek mudinātas vajadzības gadījumā lūgt palīdzību un pēc pieprasījuma sniegt palīdzību, nav oficiāla mehānisma palīdzības pieprasīšanai vai piedāvāšanai saskaņā ar ITL. Turklāt pašreizējās ziņošanas veidnēs nav iekļauta iespēja pieprasīt vai piedāvāt palīdzību (kā

tas ir citos procesos, piemēram, ANO Kājnieku ieroču un vieglo ieroču rīcības programmā). ITL sekretariāts vēlas izpētīt iespējas izveidot datubāzi vai citu mehānismu Līguma īstenošanas vajadzību un resursu saskaņošanai, pildot savu Līgumā paredzēto pienākumu un lai uzlabotu starptautisko sadarbību un palīdzību.

1.3.3. **Darbības un rezultāti**

Šis projekts ietvertu šādas darbības/mērķuzdevumus:

a) izpētīt iespējas izveidot mehānismu vajadzību un resursu saskaņošanai, tostarp salīdzinoši pārskatot citos forumos pastāvošos mehānismus, kā arī apspriežoties gan ar saņēmējiem, gan līdzekļu devējiem;

b) izstrādāt un izveidot vajadzību un resursu saskaņošanas mehānismu, tostarp elektronisku palīdzības pieprasījumu un piedāvājumu datubāzi, kā arī izstrādāt tiešsaistes rīku palīdzības pieprasīšanai; un

c) sākt vajadzību un resursu saskaņošanas mehānisma darbību, informēt par to un uzturēt to.

1.3.4. **Paredzamie projekta rezultāti**

Uzlabota informācija par Līgumslēdzēju pušu vajadzībām pēc palīdzības, kā arī par pieejamajiem resursiem šo vajadzību apmierināšanai.

Izstrādātais mehānisms būtu cieši saskaņots ar Brīvprātīgo trasta fondu (ko administrē ITL sekretariāts), lai nodrošinātu papildināmību starp palīdzības mehānismiem.

1.3.5. **Saņēmēji**

— Līgumslēdzējas puses un parakstītājvalstis, kas meklē palīdzību ITL īstenošanā.

— Līdzekļu devējas valstis, kas vēlas atbalstīt ITL īstenošanas projektus.

2. **Apsvērumi**

2.1. **Papildināmības nodrošināšana ar pašreizējām ITL informēšanas darbībām**

ITL sekretariāts ir informēts par citiem fondiem, kas iesaistīti ar ITL īstenošanu saistītu projektu finansēšanā, piemēram, ANO ieguldījumu mehānismu, ar ko atbalsta sadarbību ieroču regulējuma jomā (*UNSCAR*), un, protams, ES ITL informatīvo projektu. Lai izvairītos no finansējuma dublēšanās, ITL sekretariāts ir darbojies cieši kopā ar abu darbību vadītājiem/īstenotājiem, tostarp Vācijas Federālo ekonomikas un eksporta kontroles biroju (*BAFA*) un *Expertise France*. Tas ir ietvēris regulāru –un konfidenciālu – informācijas apmaiņu par dažādu fondu saņemtajiem pieteikumiem un apstiprinātajiem projektiem.

Saistībā ar ES atbalstu ITL sekretariātam ITL sekretariāts pilnveidotu/izmantotu attiecības, kas izveidotas ar *BAFA*, un *Expertise France*, lai nodrošinātu papildināmību starp ITL sekretariāta projektu, ko finansē ES, un ES ITL informatīvā projekta pašreizējo darbu. Piemēram, ITL sekretariāts iesaistītu ES ekspertu kopuma dalībniekus ekspertu darbseminārā nolūkā apstiprināt mācību materiālus, kas izstrādāti 2. projekta "Mācībspēku apmācība" elementam (Ekspertu saraksts (mācībspēku apmācība)), un dalīties pieredzē un gūtajās atziņās.

Turklāt ITL sekretariāts censtos izmantot ES ITL informatīvo projektu īstenošanas partneru devumu to valsts pārstāvju un citu personu apzināšanā, ko izraudzīties dalībai ITL sekretariāta programmā "Mācībspēku apmācība". ITL sekretariāts varētu arī sadarboties ar ES ITL informatīvā projekta īstenošanas partneriem un ekspertiem, lai uzzinātu mērķa valstu iespējamās vajadzības pēc palīdzības, kas, ir apzinātas kā daļa no ES ceļveža mācībām un citiem ES informēšanas pasākumiem. Šādu informāciju varētu izmantot, lai aizpildītu vajadzību un resursu saskaņošanas datubāzi, kas paredzēta 3. projektā (Atbalsts vajadzību un resursu saskaņošanas datubāzei).

Kopumā ITL sekretariāts saskata daudzas iespējas turpināt dialogu/partnerību ar ES ITL informatīvo projektu, lai nodrošinātu abu projektu papildināmību, cenšoties sasniegt kopīgo mērķi – efektīvu ITL īstenošanu.

2.2. **Covid-19 ietekme un sekas**

Covid-19 ietekmē lielāko daļu pasaules valstu, lai gan dažādā mērā. Pārvietošanās, sanāksmju lieluma un ceļošanas ierobežojumi, ko daudzas valstis ir ieviesušas, reaģējot uz uzliesmojumu, visticamāk, ietekmēs ITL projektu īstenošanu turpmākajos mēnešos un, iespējams, gados.

Ņemot vērā arī to, ka Covid-19 uzliesmojuma ilgums un tā ietekme ir neskaidra un šajā posmā nav prognozējama, būs grūti skaidri apzināt, kāda ir ietekme uz tām projekta darbībām, kuras ietver starptautisku ceļošanu un/vai klātienes sanāksmes, kā arī termiņiem.

ITL sekretariāts šos apstākļus ņems vērā projektu plānošanā šādos veidos:

pirmkārt, ITL sekretariāts ir sagatavojis projekta grafika projektu triju priekšlikumā izklāstīto projektu īstenošanai, kas nodrošina, ka projekta pirmajos 15 mēnešos (2021. gada aprīlis – 2022. gada jūnijs) tiek veikta pēc iespējas liela daļa dokumentu sagatavošanas, plānošanas, informēšanas, pētniecības un izstrādes, kas vajadzīga katram projektam. Darbības, kurām nepieciešama tieša iesaistīšanās klātienē, proti, 2. projektā (Ekspertu saraksts (mācībspēku apmācība)) paredzētie "mācībspēku apmācības" darbsemināri, tiks plānoti projekta otrajā gadā (no 2022. gada jūlija līdz novembrim). Protams, ja Covid pandēmija joprojām ietekmēs spēju ceļot un rīkot klātienes darbsemināru 2022. gada oktobrī, iespējams, būs jāapsver termiņa pagarināšana vai cits ārkārtas rīcības plāns.

Otrkārt, ITL sekretariāts ir ieviesis ārkārtas rīcības plānus attiecībā uz konkrētām projektu darbībām, kurās paredzēta tieša vai klātienes iesaistīšanās. Piemēram, 1. projektā (Atbalsts ITL valstu kontaktpunktu spēju veidošanai) paredzēts rīkot pusi dienas līdz vienu dienu garu brīfingu pirms katras ITL sanāksmes (sākot ar 8. līgumslēdzēju pušu konferences ciklu), kurš paredzēts valstu kontaktpunktiem un kurā tiem tiktu sniegta informācija un atjauninājumi par nākamo sanāksmi, kā arī dota iespēja uzdot jautājumus un precizēt informāciju. Lai gan tiek cerēts, ka šie brīfingi pirms katras ITL sanāksmes (kā arī pašas sanāksmes) varēs notikt un notiks klātienē, tomēr, ja tas nebūs iespējams Covid ierobežojumu dēļ, šādus brīfingus varētu rīkot virtuāli pa reģioniem (vajadzības gadījumā), ņemot vērā laika zonas un valodas faktorus.